Петро Карпенко-Криниця повернувся до читачів

До 100-річчя від дня народження поета

Наша газета в № 98 за 2 березня ц.р. розповіла про невідомого досі поета української діаспори — нашого земляка Петра Карпенка-Криницю. Відкрив для нас це ім'я член Спілки краєзнавців з Куликівки Володимир Повозник.

Петро Карпенко-Криниця (справжнє ім'я — Петро Дмитрович Карпенко) народився 22 грудня 1917 року в селі Бакланова Муравійка Куликівського району. Закінчив історичний факультет учительського інституту в Києві й згодом — мовно-літературний факультет цього самого закладу, продовжуючи навчатися в Київському педагогічному інституті ім. М. Горького. Перед Другою світовою війною був директором школи.

Радянську владу не шанував, натомість своїх проукраїнських настроїв не приховував. Під час війни в окупованій Україні брав участь у національно-визвольному підпіллі. Його арештовували нацисти, кінець війни зустрів остарбайтером.

Наприкінці 1943 року — в еміграції. Після капітуляції Німеччини був співробітником газети «Українська трибуна» (Мюнхен), редагував журнал «Авангард».

1950 року перебрався до США. Працював робітником. Здобув ступінь бакалавра бібліотекознавства в Оттавському університеті (1962). Був серед засновників Організації українських письменників у вигнанні «Слово» (1954).

Згодом його забули нечисленні друзі й колеги. Помер 5 січня 2003 року. Поховано поета на українському цвинтарі в Саут-Баунд-Бруці (штат Нью-Джерсі, США).

Автор поетичних збірок «Гримлять дороги», Чернігів, 1942; «Полум'яна земля», Мюнхен, 1947; «Підняті вітрила», Авгсбург, 1950; «Солдати мого легіону», Чикаго, 1951; «Поеми», Детройт, 1954; «Індіянські баляди», Нью-Йорк, 1968.

Пропонуємо ще одну добірку поета з тих, що вдалося відшукати Воло-

Летять поїзди…

Пролітають, як вість, повз сади
Поїзди, поїзди, поїзди...
Так ніхто їх щодня не стріча,
Як мале чорнобриве дівча.

Прикладає долонь до чола
І біжить на роз'їзд із села.
І спиняється з болем німим
Між садів, що синіють, як дим.

А вагони гримлять. Стогне путь:
То все ранених з фронту везуть.
Зникне поїзд, лиш даль золота...
І дівчатко в село поверта.

І не знає, хоть жаль обійма,
Що вже батька живого нема.
5.08.1941

* * *

Дивлюсь на твій портрет. В кімнаті
сонна тиша,
А ти всміхаєшся… Очей огні спід
брів...
Я все дивлюсь. Я переконуюсь
частіше,
Що лиш тебе одну по-справжньому
любив.

Що тільки ти була моя весна і втіха,
І ти могла всі тайни серця розгадать.
Та я не вмів тебе цінить. Лишив,
поїхав.
Дороги сплутались... І де тебе
шукать?

Дивлюсь на твій портрет. Глибокі,
рідні очі...
Моє життя! Моя давно забута путь!..
Вернуть би все. Вернуть, як жах,
похмурі ночі.
Та сил нема… І як загублене
вернуть?

Розлука

Пощо ж своїми строгими очима
Душі неспокій зраджуєш мені?..
Наказу слово гостре й невмолиме,
А там — не знаю, стрінемось чи ні.

Тоді виходь під стогін ураганів,
Що будуть завжди мучить суходіл,
Як спрагле серце — мислі полум'яні,
Солодка мить невикінчених діл…

І ти збагнеш, заслухавшись у вітер,
В співучих злив кантату грозову,
Що я, мов частка прагнучого світу,
З тобою поруч, вічністю живу.
03.05.1944

* * *

Дивись, як буря свище над степами.
Крутих небес потьмаривши блакить.
Вона сягає вдаль, як ми думками,
Й ніхто не в силі бурю зупинить.

Дивись, як море б'ється в непогоду,
Зборовши скелю на шляху своїм,
Й ніхто не в силі зупинити води,
Що все гримлять, синіючи, мов дим.

Дивись, як світле сонце після бурі
Втішає море, глянувши на мить,
І даль промінням огріва похмуру…
І хто проміння в силі зупинить?

Дивись у степ, що зводиться
туманно,
Квітує житом, травами росте…
І будь таким, як буря нездоланна,
Як море, як проміння золоте.
1942 р.

Земля моя мила...

Здрастуй, ненько, моя Україно,
Де гриміли козацькі мечі.
Ти одна, як над раненим сином,
Наді мною ридала вночі.

Нашу славу, і волю, і слово
Обплювала проклята Москва.
Та тепер оживаєш ти знову,
Як і серце моє ожива.

Ми перейдем продимлені роки,
Та з своєї не звернем путі...
О козацькі могили високі!
О дороги в степах золоті!

До художника

Намалюй, намалюй мені, друже,
картину,
Від душі намалюй, хоч одним
олівцем,
Щоб побачив я край, щоб відчув
Україну,
Сто шляхів у степу й чорнозем,
чорнозем…

Щоб гриміли в степах неприкаяні
коні,
Подніпров'я моє, наче сон ожило…
Намалюй тихий сад, рівних вулиць
долоні,
Як у пісні: село під горою, село…

Хай розкаже цей твір про змагань
хуртовини,
І про все, що промчало і мчить
верхівцем…
Ну, візьми ж, намалюй мені, друже,
картину,
Намалюй хоч без фарб, хоч одним
олівцем.

Тридцять третій

Вони, як привиди, блукали битим
шляхом
З німим відчаєм, із задумою в очах,
І сонце, глянувши, ховалося
від жаху
У непривітних, як пустиня, небесах.

Ніхто не пригортав їх, як дітей
убогих,
Моїх селян, опухлих з голоду селян.
І йшли жебрать вони на голубі
дороги,
Де сум стояв, і голод, і густий туман.

Вони вмирали, як на фронті
опівночі,
У мирний час, цього не знаючи
вовік.
І ти ридав тоді, о, тридцять третій
роче,
О, незабутній голоду і горя рік!

Рідна земля

Встають над нею дні,
як світлі плями;
Пливуть віки, як грози в далечінь.
І сонце йде… І все шумить вітрами,
Небес прозорих золота глибінь.

На ній життя і, наче смерть, могили,
Мені лишивши спогади важкі.
Там і знайомі й прадіди спочили,
Мої брати — суворі козаки.

Пройду і я провалля і дороги,
Земля схова в похмурому краю.
І все ж її, багату і убогу,
Люблю, як світ, як молодість свою!

Ми чуєм, Тарасе…

Як ночі зависнуть над обрієм
крила,
І відгук затихне на мить у імлі,
Здається, що Ти устаєш із могили
І йдеш поміж нами по рідній землі.

Нас кличеш у шапці і ніби
в киреї…
— Я з вами. Ви чуєте — люті бої…
Умріть, але правди не зрадьте
моєї,
Єдині і справжні нащадки мої…

Ми чуєм, Тарасе, — б'є грізна
година,
Ми бачим — чорніють, як мертві,
поля;
Шумить Україна, горить Україна,
І стогне від ран Українська земля.

Панорама

Концерт кобзарів

145-річчя від дня народження видатного кобзаря-лірника Чернігівщини Терентія Пархоменка відзначили в місті. Такої кількості юних і дорослих бандуристів ще не бачили стіни філармонійного центру.

Організатор концерту — продовжувач кобзарських традицій Пархоменка, народний артист україни, лауреат Національної премії ім. Т. Шевченка Василь Нечепа — пам'ять про Терентія Пархоменка вшановував сольними концертами в Україні та за океаном.

А до цього концерту долучилися капела бандуристів «Надія», «Зачарована Десна» імені Остапа Вересая, «Натхнення», ансамблі школи мистецтв при музичному коледжі та «Соколики». Глядачі почули старовинні думи, кобзарські пісні та пісні, створені сучасними авторами.

Фестиваль німецької культури

XVI фестиваль німецької культури імені Германа Пфайфера відбувся в Чернігові. Разом з вокальним ансамблем міського німецького культурного центру «Взаємодія» в ньому брали участь інші творчі колективи й солісти міста. У залі філармонійного центру глядачі почули твори німецьких та австрійських композиторів.

Фестиваль названий на честь німецького підприємця, мецената, політичного та культурного діяча, покійного Германа Пфайфера з міста-побратима Меммінгена, який докладав багато зусиль, щоб про Україну та Чернігів більше знали в Європі.

Картини та книги Анатолія Шевченка — до його 95-ліття

В обласній бібліотеці ім. В. Короленка відбулося відкриття виставки картин та презентація книг із серії «Здоров'я. Молодість. Довголіття» учасника Другої світової війни, льотчика, полковника у відставці, чернігівського митця Анатолія Шевченка — до 95-річчя від дня його народження.

Анатолій Васильович народився в Донецьку. Закінчивши Руставське військове училище, став льотчиком. По війні викладав у льотних вишах, у тому числі в Чернігівському вищому авіаційному училищі льотчиків. Прослужив в армії більше 33-х років.

Від 1984 року — учасник обласних, республіканських і всесоюзних виставок митців. Частина робіт художника знаходиться у приватних колекціях за кордоном.

В обласній бібліотеці не раз експонувалися картини Анатолія Шевченка — і на його персональних виставках, і на вернісажах народного аматорського об'єднання художників «Деснянська палітра», яке він очолював з 1990 по 1996 роки.

Анатолій Шевченко змолоду захоплювався ще й психологією. Написав і видав книжку «Здоровье. Молодость. Долголетие. Биоинформационные технологии в психотерапии» (2011 р.).

Результатом його знайомства з відомим чернігівським садоводом Олександром Ведулою стала книга «По пути Мичурина», що вийшла восени 2017 року. І в самого Анатолія Васильовича серед захоплень — садівництво й городництво.

Анатолій Шевченко розповів, що пише наступну книгу — «Природа і людина».

Ця зустріч відбулася 6 грудня. На жаль, 14 грудня Анатолій Васильович Шевченко пішов з життя.

Актор Євген Бондар і його ролі

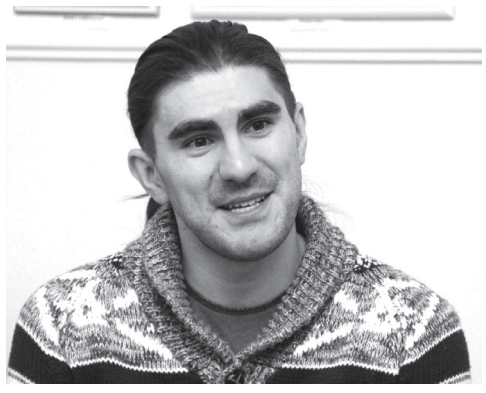

У «Мистецькій вітальні» обласної бібліотеки ім. В. Короленка в рамках проекту «Театр у бібліотеці» відбулася зустріч з Євгеном Бондарем — актором Чернігівського обласного театру ім. Т. Шевченка.

Євген Бондар народився 14 січня 1989 року в Кочережках Павлоградського району Дніпропетровської області. Закінчив Дніпровський театрально-художній коледж. Від 2008 року працює актором у нашому театрі. Актор веде театральну студію та викладає в школі мистецтв.

Грає у виставах «Перемудрували», «Вій. Докудрама», «Ніч перед Різдвом», «Комедія помилок», «Безумний день, або Весілля Фігаро», «Комедія про… сенс існування», «Слуга двох панів», «Циганка Аза» та багатьох інших.

На X фестивалі комедії «Золоті оплески Буковини-2015» отримав спеціальну відзнаку журі фестивалю — «Майбутнє української сцени» за роль у виставі «Комедія помилок» за В. Шекспіром, а на фестивалі «Золоті оплески Буковини-2017» — відзнаку за кращу чоловічу роль у виставі «Комедія про… сенс існування».

Говорить Євген Бондар: «Театр, у першу чергу, має бути живим. Люди приходять за емоціями і більше не прийшли б, якби не повірили тим, хто грає на сцені».

Далі були відповіді на запитання глядачів.

— Роль, яку хотів би зіграти?

— Тібальт з «Ромео і Джульєтти» В. Шекспіра.

— Театр повинен відволікати від неприємних подій у суспільстві чи навпаки — порушувати важкі й болючі теми?

— Театр повинен уміти все. За складної ситуації в країні мені здається, ще не на часі порушувати певні соціальні теми, бо й так достатньо негативу в житті кожного українця.

— Яка остання з прочитаних книг?

— Цикл «Вершники Перна» ірландської письменниці Енн Маккефрі. Зараз читаю «Чорну раду» П. Куліша. З дитинства мені подобається фантастика, але це більше розважальна література — я прочитав, відпочив, помандрував разом з героями, і все, шукаю наступну цікаву книгу. А от настільною книгою є «На Західному фронті без змін» Е. М. Ремарка.

— Чи складно творчій людині в одноманітності побуту?

— Принесіть творчість у побут, і побут перестане бути нудним та одноманітним.

— Досить часто від молодих панянок, які відвідують театр, можна почути, що вони приходять подивитися саме на гру Євгена Бондаря. Як реагує дружина актора на прихильниць його творчості?

— Дружина сприймає все адекватно, бо розуміє, що це нюанси професії. Робота поліцейського чи військового зумовлена певною небезпекою. Ну тут така «небезпека».

— Ваш улюблений вислів, цитата?

— «Якщо хоча б одна людина на планеті вміє щось робити, то цього можна навчити й усіх інших». «Найголовніше в будь-якій справі — довести її до кінця». (Чингіс-хан).

Спілкування було дуже щирим і приємним, бо якщо людина так горить своєю справою, то передає цю любов іншим. І хоч Євген зізнався, що іноді бувають хвилини, коли він задумується, а чи тим займається, з цієї творчої зустрічі можна зробити висновок, що зовсім не випадково він потрапив саме у театральну сферу. «Випадковості не випадкові».